

LUND UNIVERSITY

Ett fullständigt lönebesked ger kunskap och effektivitet. Förslag för Lunds kommun Rapport från Lunds kommuns effektiviseringspolitiska råd Jonung, Lars

2021

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Jonung, L. (2021). *Ett fullständigt lönebesked ger kunskap och effektivitet. Förslag för Lunds kommun: Rapport från Lunds kommuns effektiviseringspolitiska råd*. Lunds kommuns effektiviseringspolitiska råd. <https://lund.se/download/18.5f71d36417dc25fee1830542/1643731486115/Lars%20Jonungs%20text%20-%20Effektivitetspolitiska%20r%C3%A5dets%20rapport%202021.pdf>

Total number of authors:
1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Ett fullständigt lönebesked ger kunskap och effektivitet

Förslag för Lunds kommun

Lars Jonung

Ursprunglig version 20 december, 2021

Reviderad version 24 maj, 2022

Rapport från Lunds kommuns effektiviseringspolitiska råd

Innehåll

Sammanfattning	3
1. Det allmänna problemet – den fiskala illusionen.....	4
2. Visa alla skatter och avgifter på kommunens lönebesked!	5
3. Den lämpliga utformningen av det fullständiga lönebeskedet.....	8
4. Fördelar med ett fullständigt lönebesked.....	9
5. Slutsatser	10

Sammanfattning

Lunds kommun har för närvarande lite mer än 10 000 anställda. Kommunen är därmed den störste arbetsgivaren i Lund vid sidan av Region Skåne. Lönekostnaden är också den tyngsta posten i kommunens budget. Det är viktigt att de anställda har en klar och korrekt uppfattning av storleken på sina löner och den totala ersättningen de erhåller. Detta skapar en gemensam insikt om lönekostnaderna – en kunskap som då delas mellan kommunen som arbetsgivare och dess anställda. Gemensam kunskap om de faktiska kostnaderna underlättar förståelsen för kommunens politik och prioriteringar. Den bidrar därmed till höjd effektivitet i kommunens verksamhet.

*Lunds kommuns lönebesked, som sänds ut varje månad till de anställda, bör utformas så att det ger en klar och fullständig bild av **totallönen**, avtalsbestämd pensionsavsättning, arbetsgivaravgifter och löneavgiften, **bruttolönen**, inkomstskatten, övriga avgifter och skattereduktioner samt **nettolönen**. Dessa tre lönebegrepp bör klart framgå på lönebeskedet.*

Lunds kommun bör även rekommendera att ett fullständigt lönebesked lämnas av de bolag där Lunds kommun innehar ett majoritetsägande. Dessa bolag omfattar cirka 870 anställda.

Förslaget bör ses som ett steg för att förstärka den kommunala demokratin. Ungefär en femtedel av lundabornas inkomster går i skatt till kommunen. Debatten om kommunens politik underlättas av mer information – inte av bristfällig information – om den största utgiftsposten i kommunens budget.

Ett fullständigt lönebesked höjer kunskapsläget hos kommunens anställda. Det blir en form av folkbildning på kommunal nivå när genomlysningen av kommunens ekonomi förstärks.

Förslaget innebär inga ökade kostnader för kommunens löpande administration när väl det fullständiga lönebeskedet har införts. Om förslaget accepteras kan Lunds kommun göra en pionjärinsats som förhoppningsvis kommer att följas av andra kommuner.

I denna rapport utvecklas argumenten för ett fullständigt lönebesked.

Kommentarer på denna rapport är välkomna till Lars.Jonung@nek.lu.se.

1. Det allmänna problemet – den fiskala illusionen¹

De flesta svenska medborgare har som regel inte någon klar uppfattning om vad de betalar i skatt på sina inkomster. Detta framgår bl a av en intervjuundersökning som gjordes av SNS Konjunkturråd i oktober 2012. Den omfattade omkring 1000 intervjuer rörande det svenska skattesystemet. Från dessa drog Konjunkturrådets medlemmar flera slutsatser, bl a följande:²

Med hjälp av en intervjuundersökning visar vi med tydlighet att kunskaperna hos medborgarna om vårt skattesystem är mycket låga. ...

Kunskapen om arbetsgivaravgiftens storlek är också påfallande låg bland svenska medborgare. Endast 10 procent vet att den ligger mellan 30 och 32 procent.

Dessa begränsade kunskaper på skatteområdet bidrar till att den offentliga debatten om skatternas höjd, effekter och användning lätt blir en debatt mellan experter som ofta representerar olika särintressen. Om väljarna systematiskt underskattar den faktiska skattebelastningen kan den fiskala illusionen bidra till ökad efterfrågan på skattefinansierade tjänster och verksamheter. Dessa framstår ju som ”billigare” än vad de faktiskt är. Eftersom väljarna/medborgarna saknar nödvändig och tillräcklig information, får de svårt, dels att bedöma tyngden av olika argument, dels att koppla sin privata ställning till det samhällsekonomiska perspektivet. Detta gäller för alla väljare, även de kommunanställda som är en av de största yrkesgrupperna i det svenska samhället. Det finns ingen anledning att tro att Lunds kommunanställda är mer kunniga på området än övriga svenskar.

Ekonomer använder termen ”fiskal illusion” för att beskriva det politiska systemets tendens att dölja för väljarna vad de faktiskt betalar i skatt. Politiker har en tendens att undvika tydlig, lättillgänglig och begriplig konsumentupplysning rörande skattesystemet.

De ”mörkar” snarast skattebelastningen samtidigt som många politiker prisar värdet av de offentliga utgifter – den ”välfärd” – som skatterna finansierar.

Bristen på kunskap om skattebelastningen är också en komplikation för lönebildningen. För arbetsgivarna är den relevanta lönen den totala ersättningen till de anställda. De flesta

---

¹ Många har gett mig synpunkter på detta bidrag. Till dem vill jag framföra ett varmt tack. Ett särskilt tack till Fredrik N G Andersson, Niclas Berggren, Klas Eklund, Johan Fall, Annette Henriksson, Agneta Kruse, Erik Norrman och Daniel Waldenström. Erik Norrman har föreslagit konstruktionen av Tabell 2. Ett möte med Lunds kommunpolitiker i november 2021 gav mig värdefulla impulser. Budskapet i denna rapport utvecklade jag först i ett bidrag i *Ekonomisk Debatt*, se Jonung (1977). Se också Jonung (2010) samt Jonung (2014). Den sistnämnda referensen utgör ett centralt underlag för denna rapport.

² Citaten är hämtade från Flood, Nordblom och Waldenström (2012, s. 19 och s. 35).

löntagare känner knappast till denna storhet. De ser i första hand på den lön de får ut kontant. Gemensam information på den här punkten borde underlätta avtalsrörelsen – inte minst i den kommunala sektorn.

Medborgarnas bristande kunskaper om vad de betalar i skatt är ett hinder för en väl fungerande demokrati. Hur ska väljarna kunna fatta underbyggda beslut vid valurnan när de har dimmiga begrepp om vad de betalar helt och fullt ut i skatt och avgifter till den offentliga sektorn? Här finns ett demokratiskt informationsunderskott, som inte är värdigt ett samhälle som gör anspråk på öppenhet i det offentliga samtalet.

Informationsläget kan raskt förbättras med några enkla åtgärder. Eftersom det svenska skattesystemet är individbaserat – till skillnad från skattesystemen i många andra länder – är det möjligt att relativt enkelt och korrekt beräkna de relevanta skatterna och avgifterna för den enskilde löntagaren och överföra på ett lättläst sätt denna information via det månatliga lönebeskedet.

Här bör det påpekas att Klas Eklund i en nyligen publicerad rapport för ESO om ett förslag till framtidens skattesystem argumenterar för ökad transparens genom att göra lönebeskedet mer fullständigt:

Medborgarna ska kunna se och förstå vad de faktiskt betalar till det gemensamma. Därför bör arbetsgivaravgifterna redovisas öppet i lönebesked och på skattsedel. Den så kallade allmänna löneavgiften (en del av arbetsgivaravgiften) bör döpas om till allmän löneskatt – eftersom den faktiskt är en skatt och inget annat. Jag vill understryka att omrubriceringen inte utgör någon skattehöjning utan bara är ett sätt att synliggöra en skatt som redan finns.³

2. Visa alla skatter och avgifter på kommunens lönebesked!

Det månatliga lönebeskedet från Lunds kommun kan utformas så att det ger en heltäckande bild av den lön, de skatter, de avgifter och avdrag som gäller för de anställda i kommunen. Alla lönebesked bör därför redovisa följande poster: **totallönen**, dvs total lönekostnad ingripet avsättningen till avtalspension, löneskatt och löneavgifter, vilka idag täcks av begreppen "arbetsgivaravgift", **bruttolönen**, inkomstskatt, jobbskatteavdrag, olika avgifter, skattereduktion samt **nettolönen** enligt uppställningen i Tabell 1.

En kort förklaring av dessa poster är på sin plats. Vi utgår ifrån medellönen på 33 107 kronor i månaden för tillsvidareanställda i Lunds kommun. Denna lön är bruttolönen i Tabell 1. Bruttolönen är vad de flesta löntagare uppfattar som "sin" lön före skatt. På bruttolönen

---

³ Se Eklund (2020, s 14).

läggs löneskatt och löneavgifter, mer känt som "arbetsgivaravgiften". Den är i normalfallet på 31,42 procent, i det här fallet 10 402 kronor. Då får vi en lön på 43 509 kronor före pensionsavsättning i Tabell 1.

Beloppet på 10 402 kronor för den s k arbetsgivaravgiften omfattar dels en renodlad löneskatt (den allmänna löneavgiften), dels olika avgifter för förmåner knutna till den enskilde.⁴ Det är svårt att kalkylera exakt vad som är skatt och vad som är en renodlad avgift. Beräknat för alla löntagare är skattedelen klart större än avgiftsdelen. Dessutom blir arbetsgivaravgiften en ren skatt för löntagare med mycket låga eller med höga inkomster.

Lunds kommun gör även premieavsättningar för avtalsbestämda pensioner för sina anställda.⁵ Det är rimligt att dessa avsättningar finns med på lönebeskedet eftersom de utgör en lönekostnad för kommunen. Avsättningen till pension bör uppfattas som uppskjuten framtida lön för den anställde.

I Tabell 1 utgår vi från en anställd född 1985 eller tidigare som omfattas av pensionsavtal KAP-KL. Premieavsättningen är då på 4,55 procent av bruttolönen, dvs 1490 kronor. En särskild löneskatt på 24,26 procent är dessutom lagd på pensionsavsättningen, dvs 361 kronor. Den rapporteras också i Tabell 1 eftersom kommunen betalar denna.

Om pensionsavsättningen anges på det månatliga lönebeskedet, ger detta en trygghet för de anställda att se att pensionsavgiften betalas in regelbundet till försäkringsbolaget. Denna information gör det dessutom möjligt för de anställda att få en bättre bild av sitt faktiska pensionssparande. Vidare inser den anställde att pensionsavsättningen utgör en uppskjuten lön för framtida konsumtion.

Från lönen efter pensionsavsättning i Tabell 1 dras således först löneskatt och löneavgifter. Då får vi bruttolönen på 33 107 kronor. Från denna dras sedan inkomstskatten som bestäms enbart av den kommunala skattesatsen i Lund. Kommunkatten blir då 10 353 kronor. Sedan tar lönebeskedet även upp som en pluspost jobbskatteavdraget på 2 609 kronor samt som minusposter kyrko- och begravningsavgiften, 408 kronor, och avgiften till public service, 111 kronor. Den gällande skattereduktionen för förvärvsinkomst på 125 kronor tillkommer som en pluspost.

---

⁴ De lagstadgade arbetsgivaravgifterna omfattar ålderspensionsavgift, efterlevande-pensionsavgift, sjukförsäkringsavgift, arbetsskadeavgift, föräldrarförsäkringsavgift och arbetsmarknadsavgift. Kopplingen mellan dessa avgifter och de förmåner de finansierar är dock låg. Begreppet avgift kan därför ifrågasättas.

⁵ Se här [Tjänstepension - vad det är och hur det fungerar - KPA Pension - KPA Pension.](#)

Kvar blir längst ned nettolönen på 24 969 kronor. Det är vad den kommunanställda i Tabell 1 får ut av totallönen på 45 360 kronor efter alla skatter, avdrag, avsättningar och avgifter att använda för privat konsumtion och sparande i dagsläget. Skattekillen, dvs skillnaden mellan totallön och nettolön, blir i det här fallet 18 540 kronor.⁶

För att förstärka skatte- och ekonomikunskapen kan lönebeskedet även ange genomsnittlig skatt beräknad som relationen mellan totallön före pensionsavsättningen och nettolönen. I Tabell 1 har den genomsnittliga skatten blivit 42,6 procent.

Totallönen är kommunens kostnad för den anställda. Den blir i tabell 1 45 360 kronor per månad. Detta är den totala ersättningen från Lunds kommun för den anställdes bidrag till kommunens verksamhet. Den är relevant när kommunens ledning beslutar om nyanställning/avskedande eller önskar jämföra lönekostnaden i Lunds kommun med den i andra sektorer. Den är också relevant för individen som väljer mellan olika jobb, att eventuellt starta egen verksamhet eller söka arbete utomlands.

Det är viktigt att lönebeskedet ger en samhällsekonomiskt sett korrekt information, dvs det ska eliminera den fiskala illusionen. Löneskatt och löneavgifter har tyvärr fått det missvisande samlingsnamnet "arbetsgivaravgift". Fiffiga finansministrar har nämligen haft som mål att skapa intrycket att det är arbetsgivarna – inte löntagarna - som betalar dessa. Faktum är att på sikt övervältras dessa avgifter på löntagarna på samma sätt som den vanliga inkomstskatten. Inkomstskatten betalas ju också in av arbetsgivaren till staten. Men ingen påstår att inkomstskatten tas ur arbetsgivarens ficka. Samma insikt bör gälla för "arbetsgivaravgiften".

Det är beklagligt att den enskilde löntagaren som regel har en suddig uppfattning om "arbetsgivaravgiftens" betydelse. Den är nämligen en viktig intäktskälla för staten. För år 2020 står den för den enskilt största inkomstposten i statsbudgeten. Arbetsgivaravgifterna omfattar det året 595 miljarder kronor, omkring 28 procent av de totala skatteintäkterna på totalt 2091 miljarder kronor. Det är mer än vad momsens ger.⁷ Den är också en stor skattepost för individen, vilket framgår av exemplet i Tabell 1 där posten "arbetsgivaravgifter och löneskatt" är marginellt större än den kommunala inkomstskatten.

Valet av termen "arbetsgivaravgift" är en klar illustration av fenomenet fiskal illusion. De politiskt ansvariga hade kunnat välja mer neutrala och samhällsekonomiskt korrekta

---

⁶ I nästa steg beskattas den slutliga konsumtionen, främst genom momsens. Denna skatt är väl känd för den enskilde. Den framgår av de flesta kvitton och utgör därför knappast ett informationsproblem liknande "arbetsgivaravgiften".

⁷ Siffrorna för 2020 är hämtade från *Skatteintäkter per skatt*, <https://www.ekonomifakta.se/fakta/skatter/skattetryck/skatteintakter-per-skatt/>

begrepp. Det hade varit mer rättvisande med "anställningsavgifter" eller "löntagaravgifter" än arbetsgivaravgift. Den mest lämpliga termen vore kanske "löneskatter och löneavgifter", vilket motsvarar begreppet "payroll taxes" som möter oss i den internationella skattelitteraturen. Följaktligen bör Lunds kommun ersätta beteckningen "arbetsgivaravgift" med begreppen löneskatter och löneavgifter på det fullständiga lönebeskedet. Inom parentes kan "s k arbetsgivaravgifter" skrivas ut för att förklara innebörden av de nya termerna.

3. Den lämpliga utformningen av det fullständiga lönebeskedet

Naturligtvis kan informationen som ges i Tabell 1 presenteras på olika sätt. Tabell 1 kan framstå som alltför svårtolkad, för "teknisk" och "kameral". Det är en stor poäng att förenkla Tabell 1 genom att skilja kommunens lönekostnad från skatteavdraget och då redovisa dessa under olika rubriker. Se här förslaget i Tabell 2. De omfattar två uppställningar: först kommunens kostnad för den anställde och sedan en specifikation av den anställdes skatter och avgifter.

Tabell 2 har fördelen att vara enklare för de anställda att tolka och förstå. Det finns goda skäl att förespråka Tabell 2 eller en version av den som förebild för det fullständiga lönebeskedet.

Lanseringen av det fullständiga lönebeskedet bör följas upp med information till de anställda om hur lönebeskedet är utformat och varför det har reformerats. Här bör budskapet vara att målet med nyordningen är förstärka kunskapsläget. Det nya lönebeskedet ska tolkas som ett inslag i folkbildningen – en god tradition i det svenska samhället. Det bör också finnas en länk till denna information som de anställda kan använda sig av. Länken bör anges på såväl det elektroniska lönebeskedet som de lönebesked som sänds ut i pappersformat.

Lunds kommun bör även rekommendera att ett fullständigt lönebesked lämnas av de bolag där Lunds kommun innehar ett majoritetsägande. Kommunen kan också uppmana sina leverantörer att ge korrekt information till sina anställda i form av fullständiga lönebesked av den typ som beskrivs i Tabell 1 eller Tabell 2.

Förslaget till ett fullständigt lönebesked i Tabell 1 och Tabell 2 bör jämföras med det lönebesked som Lunds kommun skickar ut idag enligt Tabell 3. Det omfattar i stort sett bara tre poster: bruttolön, preliminär skatt och nettolön. Detta är en torftig konsumentupplysning jämfört med det fylliga besked som finns i Tabell 1 och Tabell 2.

4. Fördelar med ett fullständigt lönebesked

Som tidigare diskuterats, har ett fullständigt lönebesked med den information som finns i Tabell 1 och Tabell 2 många fördelar. För det första bidrar det till kunskap hos kommunens anställda om deras faktiska lönekostnader. De får en bättre förståelse för kommunens finanser jämfört med dagens lönebesked. De kan dessutom se hur mycket de betalar av lönen till den offentliga sektorn. Avtalsrörelsen underlättas genom att lönebeskedet ger löntagare och arbetsgivare samma information om arbetskraftskostnaden och får dem att diskutera identiska löne- och skattebegrepp.

Det fullständiga lönebeskedet är dessutom en billig form av upplysning och folkbildning. Varje månad får löntagarna en samlad bild av sin lön, beskattning, avgifter och pensionsavsättning. Rutinerna för detta finns redan hos ekonomiavdelningen hos Lunds kommun. Lönebeskeden skickas redan ut via epost. Det blir ingen dyr skattereform – i själva verket en av de billigaste som tänkas kan.⁸

Tabell 2 ger ett konkret förslag hur det månatliga lönebeskedet bör utformas. Vid årets slut kan en mer omfattande redogörelse göras för de anställda med en detaljerad sammanställning över olika skatter, avgifter och avdrag.

Om Lunds kommun väljer att använda sig av fullständiga lönebesked kan detta utgöra ett föredöme för andra kommuner. Har en kommun väl valt ett samhällsekonomiskt korrekt lönebesked blir det svårt för andra kommuner att stå fast vid missvisande och ofullständiga redogörelser av lönekostnaden, löneskatter och löneavgifter. De kommer framstå som arbetsgivare som inte intresserade av att höja kunskapsläget hos de anställda.

Eftersom antalet anställda i den kommunala sektorn är stort – omkring 900 000 personer, kommer ett fullständigt lönebesked inom den kommunala sektorn förhoppningsvis kunna sprida sig till andra sektorer av vårt samhälle.

---

⁸ Som finansminister införde Anne Wibble ett lönebesked för statligt anställda som angav arbetsgivaravgifterna explicit. Bruttolönen uppräknades med de sociala kostnaderna enligt dåtidens terminologi. Se appendix 1. Denna reform togs bort av den socialdemokratiska regering som efterträdde den borgerliga regeringen 1991–1994.

5. Slutsatser

Den centrala idén bakom det fullständiga lönebeskedet är att ge korrekt och mer fullständig ekonomisk information åt alla anställda i Lunds kommun. Lönebeskedet ska därför omfatta kommunens samtliga kostnader för sina anställda, inklusive avtalsbestämda pensionsavsättningar. Upplysta och kunniga anställda bidrar till god politik på den kommunala nivån och förstärker den kommunala demokratin. Genom dagens datateknik bör det vara relativt enkelt för Lunds kommun att skapa ett fullständigt och lättläst lönebesked såsom det skissats i Tabell 2. Till skillnad från de stora skattereformerna under det förra seklet kan denna lilla reform dessutom bli bestående. Här har Lunds kommun möjlighet att göra en pionjärgärning att följas av övriga kommuner i landet.

Tabell 1. Förslag till ett fullständigt lönebesked för Lunds kommuns anställda. Siffrorna är beräknade för en bruttolön på 33 107 kronor, dvs medellönen för kommunens anställda, och för en anställd som är född 1985 eller tidigare. Schematisk bild.

Totallön (Kommunens lönekostnad inklusive pensionsavsättning)	45 360 kr
Premieavsättning för avtalspension om 4,55 procent på bruttolönen.	-1 490 kr
Särskild löneskatt på 24,26 procent på pensionsavsättningen	- 361 kr
Lön efter pensionsavsättning:	43 509 kr
Skatter och avgifter på bruttolönen (s k arbetsgivaravgifter m m):	-10 402 kr
Bruttolön:	33 107 kr
Kommunalskatt:	-10 353 kr
Statlig inkomstskatt	0 kr
Jobbskatteavdrag	+2 609 kr
Kyrko- och begravningsavgift	-408 kr
Public service-avgift	-111 kr
Skattereduktion förvärvsinkomst	+ 125 kr
Nettolön:	24 969 kr
Summa skatter och avgifter	18 540 kr
Genomsnittlig skatt (inklusive avgifter)	42,6 procent

Anm. Tabellen bygger på statistik hämtad från bl a

<https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Skatter/Rakna-pa-dina-skatter/Rakna-ut-din-skatt/>

och Ekonomiavdelningen, Kommunkontoret, Lund.

Premieavsättning för avtalspension är beroende av bl a ålder. Lönebeskedet ovan är beräknat för en anställd som anställdes före 1985 eller tidigare.

Lönehanteringen vid Lunds kommun bör utforma detaljerna i lönebeskedet utifrån ovanstående tabell. Kommunen måste betala preliminär skatt efter tabell från Skatteverket.

Denna skatt avviker som regel med ett mindre belopp från summan som anges i tabellen ovan.

Tabell 2. En enklare uppställning av lönebeskedet. Siffrorna är beräknade för en bruttolön på 33 107 kronor, dvs medellönen för kommunens anställda, och för en anställd som är född 1985 eller tidigare. Schematisk bild.

Din totallön för månaden						
Din totallön	Därav			Din bruttolön	Skatteavdrag enligt tabell	Din utbetalda nettolön
	Pensionsavsättning	Särskild löneskatt på pensionsavsättning	Arbetsgivaravgifter och löneskatt			
45 360	1 490	361	10 402	33 107	-8 143	24 964

Specifikation av Dina skatter, avdrag och avgifter under månaden						
Kommunal inkomstskatt	Statlig inkomstskatt	Jobbskatteavdrag	Kyrko- och begravningsavgift	Public serviceavgift	Förvärvsavdrag	Avrundnings-differens
-10 353	0	2 609	-408	-111	125	-5

Anm: Lunds kommun betalar preliminär skatt efter tabell från Skatteverket. Se posten *Skatteavdrag enligt tabell ovan*.

Referenser:

Eklund, Klas, (2020), *Vårt framtida skattesystem – en ESO-rapport med förslag på en genomgripande skattereform*, ESO 2020:7, Stockholm.

Fall, Johan (2010), "Arbetsgivaravgiften – skatt eller avgift?", *Skattenytt*, nr 12, s. 842-851.

Flood, Lennart, Katarina Nordblom och Daniel Waldenström, (2013), *Dags för enkla skatter! Konjunkturrådets rapport 2013*, SNS förlag, Stockholm.

Jonung, Lars (1977), "En stor skattereform", *Ekonomisk Debatt*, nr 5.

Jonung, Lars (2010), "Visa hela lönen", DN Debatt, *Dagens Nyheter*, 5 mars.

Jonung, Lars (2014), "Skapa synligare skatter!", kapitel 11 i Mats Bergstrand (red), *En skattereform för 2000-talet – elva röster om hur Sverige får ett bättre skattesystem*, Politik, media, juridik, Visby.

Appendix 1.

Förslag till bruttolöneredovisning för staten utarbetat inom finansdepartementet 1993.

Kommentar: Detta förslag infördes av Anne Wibble som finansminister. Det togs bort av den efterföljande socialdemokratiska regeringen.

	FINANS- DEPARTEMENTET Departementsrådet Margareta Hammarberg	1993-06-24	3064/93
Enligt sändningslista			
 <u>Remiss av förslag till bruttolöneredovisning för staten</u>			
<p>Ni bereds tillfälle att avge yttrande över det förslag till bruttolöneredovisning för staten som finns i bifogade inom Finansdepartementet upprättade promemoria. Yttrandet torde sändas senast den 20 augusti 1993 till Finansdepartementet, Personalpolitiska enheten.</p>			
Med vänlig hälsning			
 Margareta Hammarberg			
<p><i>Disto. /k. t/r</i> <i>Lars Jonung</i> <i>SAM</i> <i>BÄN</i> <i>Mikael</i> <i>/H</i></p>			
<small>Fuotadress</small> 103 33 STOCKHOLM	<small>Besöksadress</small> Rödbodgatan 6	<small>Telefon</small> 08-763 1427	<small>Telefax</small> 08-20 63 05

sändningslista
Statens arbetsgivarverk
Riksrevisionsverket
Riksförsäkringsverket
Statens löne- och pensionsverk
Försvarets civilförvaltning
Banverket
Postverket
Vägverket
SJ
Sjöfartsverket

för kännedom till
SB/SAM
Fö
S
K
Fi/Ba

Bruttolöneredovisning för staten.

Bakgrund

På den lönespecifikation som enligt dagens system sänds till den anställda beräknas först en "bruttolön" (lön före skatt). Denna utgörs i normalfallet av en fast månadslön ökad med vissa tilllägg t.ex. för övertid eller vikariat och minskad med avdrag för t.ex. sjuk- och tjänstledigheter. Från denna bruttolön dras preliminär och kvarstående skatt m.m. för att få fram den nettolön som utbetalas till den anställda. I denna PM används dock ordet "bruttolön" i en vidare betydelse för att även inkludera vissa avgifter, skatter och förmåner som "betalas av arbetsgivaren".

I syfte att ge de anställda information om värdet av andra anställningsförmåner än lön och om de skatter som utgår på grundval av hans/hennes anställningsinkomst bör man överväga att på lönespecifikationen ta upp en bruttolön, som inkluderar arbetsgivaravgifter, andra sociala kostnader och skatter som debiteras arbetsgivaren. Arbetsgivaravgifterna kan såväl vara lagstadgade som kollektivavtalsbundna.

Överväganden

I stället för att genom lagstiftning föreskriva att en bruttolöneredovisning skall lämnas bör detta införas frivilligt. Staten kan såsom en stor arbetsgivare införa en sådan redovisning för sitt område. Denna bruttolön skall då inkludera vissa sociala kostnader.

Det synes lämpligt att schablonisera beräkningarna och utjämna kostnaderna mellan de anställda genom att som mått på de sociala kostnaderna som skall inräknas i bruttolönen använda summan av LKP (lönekostnadspåslaget) och den avgift som myndigheterna skall erlägga för kompletterande ålderspension enligt den statliga pensionsplanen (KÅPAN) till Försäkringsföreningen för det statliga området. För de myndigheter (affärsverk) som inte omfattas av systemet med LKP eller som reserverar medel för KÅPAN i balansräkning måste en alternativ definition införas av vad som i detta sammanhang skall förstås med sociala kostnader.

En kostnad för staten som inte tas med är avsättningar till Trygghetsstiftelsen. Denna erläggs från ett centralt anslag och är därmed inte en kostnad för den enskilda myndigheten.

Utkast till lösning

Grundlön (månadslön) och sådana tilllägg och löneavdrag som påverkar underlagen för LKP respektive KÅPAN räknas upp med ett påslag som motsvarar dessa sociala kostnader. De sociala kostnaderna, skatter och eventuella andra avdrag (t.ex. fackföreningsavgifter) dras därefter av för att få fram det belopp som skall utbetalas till den anställda. Se bifogade utkast!

Förslaget innebär att skillnad inte görs mellan sådana kostnader för arbetsgivaren som beror av lag och sådana som är kollektivavtalsbundna. Det skulle inte heller ske någon uppdelning mellan vad som är arbetsgivaravgifter i egentlig mening, dvs betalningar som motsvaras av förmåner för den anställda, och vad som är skatter. En sådan uppdelning är svår att genomföra eftersom vissa lagstadgade s.k. arbetsgivaravgifter egentligen helt eller delvis är skatter.

De belopp som sparas i ackumulatorer för kontrolluppgifter, beräkning av semester- och tjänstledighetstillägg m.m. skall vara beloppen exklusive LKP och KÅPAN-avgifter.

Införandet måste självklart föregås av en information så att de anställda blir medvetna om vad förändringen av specifikationen innebär. En information behövs även sedan systemet införts om t.ex. en löneskatt eller en arbetsgivaravgift ändras. Det bör observeras att förslaget innebär att de redovisade lönebeloppen inte överensstämmer med de belopp som framgår av avtal. Man bör därför lägga in en rad (eller en särskild ruta på blanketten) med uppgift om avtalsenlig månadslön. (Se förslaget!)

